

Розвиток та застосування Повітряних Сил, удосконалення їх системи управління

УДК 358.41:355.354

М.М. Петрушенко, В.В. Гамора, В.В. Коваль

Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, Вінниця

ДО ПИТАННЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ФОРМ І СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Розглянуто можливі напрями подальшого розвитку форм і способів застосування Повітряних Сил Збройних Сил України з урахуванням існуючих тенденцій подальшого розвитку збройної боротьби.

Ключові слова: форма застосування, спосіб застосування, повітряна операція, бойові дії.

Вступ

Постановка завдання у загальному вигляді та його зв'язок із практичними заходами. Аналіз локальних війн та збройних конфліктів сучасності переконливо свідчить, що повітряний простір стає вирішальною сферою, яка суттєво впливає на результати збройної боротьби сьогодення та майбутнього, а роль повітряної компоненти в операціях і бойових діях безперервно підвищується. При цьому, Повітряним Силам належить провідна роль у завоюванні й утриманні переваги в повітрі, як однієї з головних умов успіху в досягненні цілей операцій (бойових дій) [1, 2].

В свою чергу, проведення заходів реформування Збройних Сил України неможливе без детальних теоретичних досліджень з питань визначення ролі й місця Повітряних Сил в загальній системі операцій, у тому числі й пошуку доцільних форм і способів їх застосування. [3], що і обумовлює *актуальність* даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До теперішнього часу в теорії і практиці оперативного мистецтва Повітряних Сил в якості основних форм застосування військ (сил) розглядалися бойові дії Повітряних Сил, як форма оперативно-тактичного (бойового) застосування військових частин (підрозділів) Повітряних Сил в операціях угруповань військ (сил), між операціями або самостійно та повітряну операцію, як вищу форму оперативного застосування Повітряних Сил у складі угруповання військ (сил) Збройних Сил України для відбиття (зриву) повітряної наступальної операції противника або завдання ураження його важливим об'єктам і угрупованням військ (сил). Результати проведених досліджень [3] свідчать, що такий перелік форм не в повній мірі відповідає реаліям сьогодення та потребує певних уточнень. Тому **метою статті** є визначення тенденцій подальшого розвитку форм і способів застосування Повітряних Сил.

Основна частина

Ключовий вплив на розвиток форм і способів застосування Повітряних Сил в операціях (бойових діях) в сучасних умовах, насамперед, обумовлений суттєвими змінами в оперативному мистецтві провідних країн світу, пов'язаними з масовим впровадженням в практику військ автоматизованих систем управління військами та зброєю, високоточної зброї, засобів радіоелектронної боротьби та безпілотних авіаційних комплексів різного призначення.

Ці зміни визначають головну тенденцією удосконалення форм і способів застосування Повітряних Сил провідних країн світу, а саме перехід від масованого застосування у визначений час до “адаптованих дій” на основі використання інтегрованого інформаційного поля.

За таких умов, вибір доцільних форм і способів застосування Повітряних Сил в операціях (бойових діях) пов'язаний, насамперед, з необхідністю ефективного виконання поставлених перед ними завдань та їх специфікою. Зрозуміло, що визначення доцільних форм і способів застосування Повітряних Сил суттєво залежить від адекватного урахування низки факторів, наведених на рис. 1.

В свою чергу, проведений аналіз результатів впливу вказаних факторів на вибір доцільних форм і способів свідчить, що на сьогоднішній день подальше застосування Повітряних Сил неможливе без вирішення протиріччя між збільшенням обсягів завдань, які вони повинні вирішувати в операціях (бойових діях) та можливостями щодо їх виконання існуючим складом авіації, зенітних ракетних, радіотехнічних військ і спеціальних військ.

Досвід локальних війн та збройних конфліктів сучасності переконливо свідчить, що максимальний ефект виконання поставлених перед Повітряними Силами завдань в мирний час та в особливий період може забезпечуватися тільки спільними зусиллями

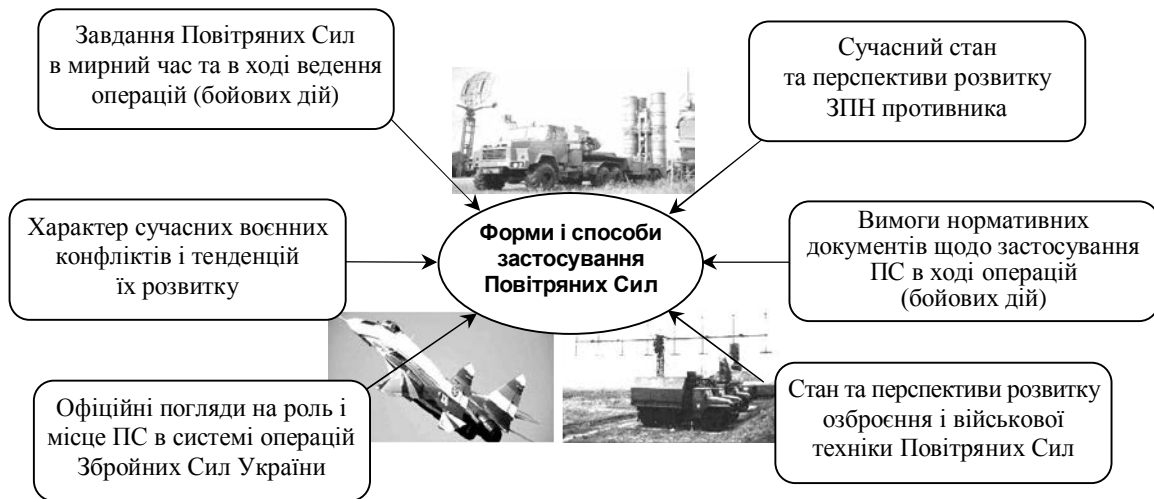

Рис. 1. Фактори, які впливають на визначення доцільних форм і способів застосування Повітряних Сил

усіх видів та родів військ Збройних Сил України залучених до виконання завдань протиповітряної оборони держави та проведення повітряної операції.

Це дозволяє виділити дві головні тенденції подальшого розвитку форм застосування Повітряних Сил, а саме: удосконалення існуючих форм застосування військових частин (підрозділів) Повітряних Сил, адаптованих до вирішення завдань бойового чергування в системі протиповітряної оборони України та спеціальних завдань в ході специфічних дій Збройних Сил України; удосконалення існуючих форм застосування Повітряних Сил в об'єднаних операціях оперативних угруповань військ (сил).

Виходячи із завдань, які визначені Повітряним Силам, а також враховуючи їх перспективну структуру та прогнозований стан озброєння і військової техніки, перспективними формами застосування Повітряних Сил можуть бути: в мирний час – бойове чергування в системі протиповітряної оборони України; спеціальні дії Військово-Повітряних Сил під час участі у специфічних діях Збройних Сил України; в особливий період – повітряна операція з відбиття (зриву) повітряної наступальної операції противника; бойові дії за завданнями операцій оперативного угруповання військ (оперативних командувань); бойові дії в ході протиповітряної оборони України.

Порядок застосування військових частин і підрозділів Повітряних Сил в операціях (бойових діях) буде визначатися конкретним способом, який в свою чергу буде характеризуватися одним або сукупністю декількох прийомів дій.

В ході бойового чергування в системі протиповітряної оборони України та ведення операцій (бойових дій) Повітряні Сили будуть виконувати поставлені бойові завдання проведенням протиповітряних та повітряних боїв, завданням ударів в межах виділеного льотного ресурсу, бойових комплектів зенітних керованих ракет та авіаційних засобів ураження, проведенням спеціальних бойових польотів,

бойовим застосуванням військових частин та підрозділів розвідки, радіотехнічних військ і радіоелектронної боротьби.

Вибір конкретного способу буде залежати від умов обстановки, бойових можливостей військових частин (підрозділів), змісту і термінів виконання бойового завдання, характеру дій противника, часу доби і метеорологічних умов тощо.

Враховання вказаних факторів, дозволяє провести класифікацію способів бойового застосування військових частин (підрозділів) Військово-Повітряних Сил, яка наведена на рис. 2.

В сьогоденні умовах обов'язок усіх командирів (начальників) вміння творчо застосовувати усі доступні їм способи застосування військових частин (підрозділів) Військово-Повітряних Сил для вирішення поставлених завдань в залежності від конкретних умов обстановки.

Взаємозв'язок між способами та формою застосування Повітряних Сил обумовлюється тим, що спосіб застосування складає зміст тієї чи іншої форми і є її визначальною стороною. Тобто під час вибору доцільної форми застосування Повітряних Сил, насамперед, необхідно визначити мету застосування, завдання військ та їх обсяг, та визначити способи застосування військ в ході їх виконання. На підставі цього, повинна вибиратися доцільна форма застосування Повітряних Сил. На жаль, сьогодні в практиці мають місце випадки коли спочатку задається форма застосування, а вже потім визначаються доцільні способи виконання тих чи інших завдань для досягнення мети операції (бойових дій).

Обґрунтований вибір співвідношень між оборонними й ударними силами, удосконалення форм та способів застосування Повітряних Сил у сучасних воєнних конфліктах мають передувати виробленню технічної політики стосовно пріоритетності розвитку тих чи інших зразків озброєння і військової техніки [4].

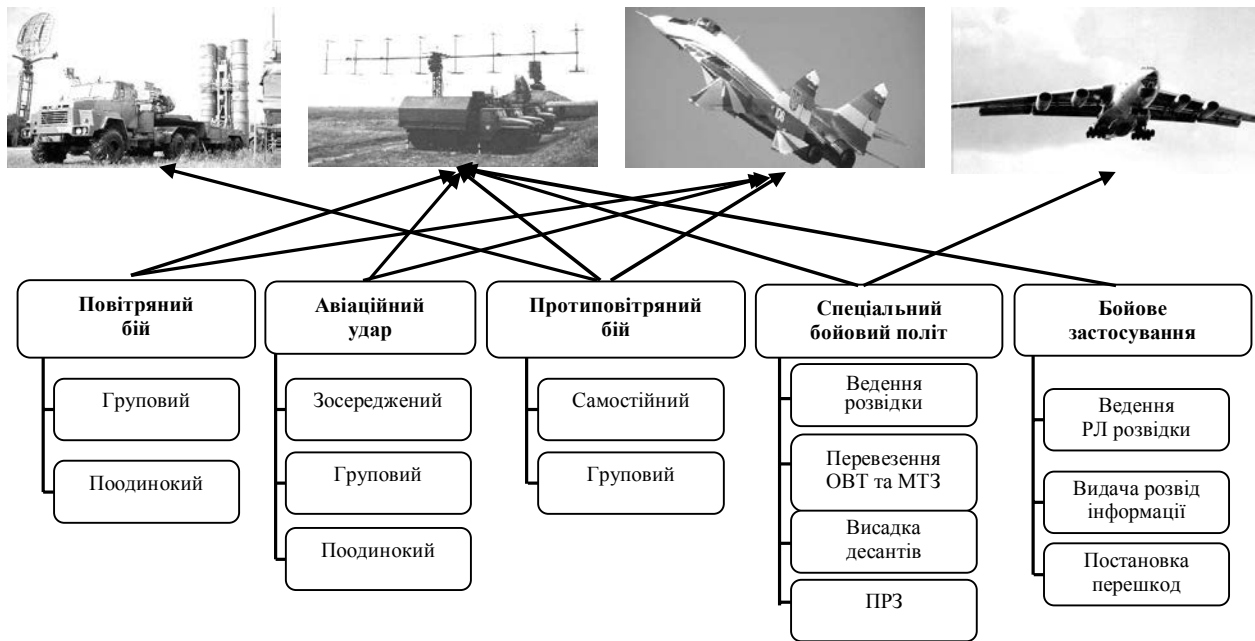

Рис. 2. Класифікація способів застосування Повітряних Сил

З урахуванням того, що модернізація озброєння і військової техніки є лише тимчасовим рішенням, яке спрямоване на підтримання їх бойової ефективності на сучасному рівні, та не може в повній мірі вирішити проблему забезпечення потреб обороноздатності держави в майбутньому, сьогодні вкрай актуальними є дослідження, направлені на подальший розвиток озброєння і військової техніки. При цьому, основні зусилля науковців повинні бути сконцентровані на перспективних зразках (комплексах, системах), які в умовах обмежених фінансових витрат дозволять створити достатній бойовий потенціал озброєння і військової техніки Повітряних Сил.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, виходячи з особливостей геополітичного положення нашої держави, стану та перспектив розвитку озброєння і військової техніки Збройних Сил України подальший розвиток оперативного мистецтва потребує постійного пошуку нових і удосконалення існуючих форм та способів застосування Повітряних Сил. Викладені в статті

погляди щодо перспективних форм та способів застосування Повітряних Сил потребують подальшого розвитку, у тому числі і апробації на заходах оперативної та бойової підготовки військ.

Список літератури

1. Пальчук М.М. Досвід бойового застосування військ, зброї і військової техніки в локальних війнах і збройних конфліктах: навчальний посібник / М.М. Пальчук, М.М. Лобко. – К.: НАОУ, 2001. – 117 с.
2. Воєнне мистецтво в локальних війнах 90-х років ХХ – початку ХХІ століть: навчальний посібник / М.І. Рибак, Р.М. Факадей, С.П. Мосов та ін.; під ред. В.Б. Толубко. – К.: НАОУ, 2004. – 176 с.
3. Методологічні засади обґрунтування раціональних форм та способів застосування угруповань військ (сил): Воєнно-теоретична праця / В.Г. Радецький, І.С. Руснак, О.М. Загорка та ін.; за заг. ред. С.О. Кириченка – К.: НАОУ, 2007. – 288 с.
4. Тараканов К.В. Математика и вооруженная борьба / К.В. Тараканов. – М.: Воениздат, 1974. – 240 с.

Надійшла до редколегії 5.10.2011

Рецензент: д-р техн. наук проф. Г.В. Певцов, Харківський університет Повітряних Сил ім. І.Кожедуба, Харків.

К ВОПРОСУ ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ ФОРМ И СПОСОБОВ ПРИМЕНЕНИЯ ВОЗДУШНЫХ СИЛ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

Н.Н. Петрушенко, В.В. Гамора, В.В. Коваль

Рассмотрены возможные направления дальнейшего развития форм и способов применения Воздушных Сил Вооруженных Сил Украины с учетом существующих тенденций дальнейшего развития вооруженной борьбы.

Ключевые слова: форма применения, способ применения, воздушная операция, боевые действия.

TO THE QUESTION OF FURTHER DEVELOPMENT OF FORMS AND METHODS OF APPLICATION AIRCRAFTS OF MILITARY POWERS OF UKRAINE

M.M. Petrusenko, V.V. Gamora, V.V. Koval

Possible directions of further development of forms and methods of application of Aircrafts of Military Powers of Ukraine are considered taking into account existent further progress of the armed fight trends.

Keywords: form of application, method of application, air operation, battle actions.